

ĐÁNH GIÁ ĐẤT ĐAI VÀ PHÂN TÍCH

HỆ THỐNG CANH TÁC KẾT HỢP VỚI CÁC KỸ THUẬT ĐÁNH GIÁ ĐA MỤC TIÊU LÀM CƠ SỞ CHO QUY HOẠCH SỬ DỤNG ĐẤT ĐAI Ở XÃ SONG PHÚ, HUYỆN TAM BÌNH, TỈNH VINH LONG

Lê Quang Trí¹
Văn Phạm Đăng Trí¹

1. MỞ ĐẦU

Đánh giá đất đai theo quy trình của FAO cũng như các phương pháp phân tích hệ thống canh tác đã được nghiên cứu và vận dụng khá lâu trên thế giới cũng như ở các tỉnh ĐBSCL. Tuy nhiên, cho đến nay, việc kết hợp hai phương pháp này lại với nhau để phục vụ cho công tác quy hoạch sử dụng đất đai còn rất ít. Riêng ở ĐBSCL, cho đến nay, chưa có một công trình nghiên cứu chính thức nào về vấn đề này mặc dù hai phương pháp này đã được kết hợp và thể hiện tính đúng đắn trong thực tế. Đa số các nghiên cứu chỉ dừng lại ở bước so sánh một số kỹ thuật đánh giá đa mục tiêu cho một vùng cụ thể mà chưa hình thành một quy trình mang tính khoa học để vận dụng cho một phạm vi rộng lớn (Lê Quang Trí, Roãn Ngọc Chiến, 2003).

Đánh giá đất đai theo FAO (1976) là một phương pháp đánh giá về mặt tự nhiên - sinh học với qui trình "từ trên xuống" (*top - down*). Điều này đưa đến những qui hoạch sử dụng đất đai thường thiếu tính thực tế và không được thành công (Lê Quang Trí, 1996). Phân tích hệ thống canh tác bao gồm việc chẩn đoán các ràng buộc của các kiểu sử dụng hiện tại cũng như của các hoạt động canh tác và chỉ ra các cải thiện có thể có trong sự phù hợp với các điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội của từng vùng sinh thái cụ thể. Phân tích hệ thống canh tác là một phương pháp "từ dưới lên" (*bottom - up*), có thể bổ sung cho đánh giá đất đai trong quá trình qui hoạch sử dụng đất đai (Louise Fresco và ctv, 1988). Bên cạnh đó, việc đánh giá theo phương pháp đánh giá tối ưu với một mục tiêu duy nhất đã

không phản ánh được bản chất của vấn đề thực tế. Điều này đã dẫn đến một yêu cầu là xây dựng được một phương pháp cho phép đưa vào tính toán *cùng một lúc* các vấn đề mang tính đa chiều bằng cách sử dụng nhiều mục tiêu mâu thuẫn cả về khía cạnh kinh tế, xã hội và môi trường. Do đó, đề tài "Kết hợp phương pháp đánh giá đất đai và phương pháp phân tích hệ thống canh tác kết hợp với các kỹ thuật đánh giá đa mục tiêu làm cơ sở cho qui hoạch sử dụng đất đai ở xã Song Phú, huyện Tam Bình, tỉnh Vĩnh Long" được thực hiện với mục tiêu: (i) Kết hợp phương pháp đánh giá đất đai (LE - Land Evaluation) và phương pháp phân tích hệ thống canh tác (FSA - Farming System Analysis) vào một quy trình "LEFSA" để ý thức đầy những ưu điểm tương đối của cả hai phương pháp và làm cơ sở cho quy hoạch sử dụng đất đai; (ii) đề xuất các hệ thống canh tác phù hợp với các tiểu vùng khác nhau trong vùng nghiên cứu.

2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

1. Thu thập tài liệu:

Thu thập bản đồ: Bản đồ đất, bản đồ nước, bản đồ cao độ... và số liệu về điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội trong vùng nghiên cứu được thu thập, kiểm tra và đánh giá.

2. Đánh giá nhanh nông thôn:

Đánh giá nhanh nông thôn bằng phương pháp PRA (John Dixon, 2001).

3. Điều tra dã ngoại thu thập số liệu kinh tế - xã hội:

Điều tra nông hộ theo biểu điều tra và các thông tin được thu thập bao gồm hiện trạng

¹ Bộ môn Khoa học đất & Quản lý Đất đai, khoa Nông nghiệp, trường Đại học Cần Thơ